

Een monnik in de wereld

De vakantie ligt achter ons en het schoolleven is weer begonnen. Wij hebben op de Driestar de luxe dat we niet meteen op de eerste maandag al les hoeven te geven. Desondanks viel de hectiek weer in alle hevigheid naar binnen. De mailbox groette mij met 200 mails. De digibeet in mij moest een cursus volgen over het gebruik van nieuwe digiborden in de lokalen. Afgelopen zaterdag hadden we de reünie en moest ik een lezing geven over 75 jaar Driestargeschiedenis. Tenslotte kwamen de oude en nieuwe klassen mijn lokaal binnengewandeld en heb ik geprobeerd om me de kunst van het lesgeven weer eigen te maken. Het is uiteindelijk allemaal toch weer gelukt en er waren soms ook momenten van Vreugde. Maar in wat voor een hectische wereld leven wij?

Welk een contrast vormt dit alles met de rust van de vakantie. Wij hadden een huis gehuurd bij Brunssum in Limburg. We hebben daar uren gewandeld over de grote stille heide. De bossen weefden zich als een groene tempel over ons heen. Soms ontdekten we ineens kleine stille wateren der rust. Op de laatste avond stond ik zomaar oog in oog met een ree.

Op een middag zijn we naar Mamelis nabij Vaals gegaan. Daar bevindt zich het Benedictijnse klooster St. Benedictusberg. Mijn dochter wilde daar graag heen, omdat zij samen met een vriendin haar scriptie voor de pabo schreef over Dom van der Laan, de monnik-architect die hier woonde en die dit klooster heeft ontworpen.

Het klooster ligt op een beboste berg te midden van het liefelijke Limburgse heuvelland. We kwamen via een bosweg aan bij de gebouwen en klopten aan bij de poort. De broeder-portier verwelkomde ons en we kregen zo maar een prachtig gesprek met hem over de stilte en de rust. Zelfs deze oude monnik had een mobiele telefoon, maar zodra het even kon zette hij hem uit, zo vertelde hij ons. Het gehele leven is in dit klooster gericht op de zeven gebedstijden en de beoefening van boekbinden, steengraven en de monastieke studie. De kerk is geheel gebouwd volgens de christelijk-symbolische principes zoals Van der Laan die in zijn boek *De architectonische ruimte* heeft beschreven. De kerk is van een grote eenvoud en soberheid en de stilte treedt je tegemoet. Zestien monniken zingen hier dagelijks zeven maal het Gregoriaans in het oorspronkelijke Latijn. Heel deze kerk ademde vrede en stilte.

Wij protestanten hebben zo onze bezwaren tegen de monastieke wereld. We vinden het maar rooms gedoe en denken meteen aan de misstanden waar Luther tegen vocht. Ik bestrijd niet dat die misstanden er her en der waren en dat er wezenlijke theologische verschillen zijn tussen Rome en Reformatie. We moeten hier echter wel genuanceerd kijken.

De kloosterwereld is zeer oud. In de vroege kerk is het monastieke ideaal al vrij vroeg aanvaard als een bijzondere roeping binnen de context van het algemene ascese-ideaal. Men beriep zich op het gemeenschappelijke leven van de eerste christenen die hun goederen deelden met elkaar en ze tevens uitdeelden aan de armen, Paulus' woorden over het niet huwen met het oog op de vervolgingen, de geheimzinnige woorden 'sommigen zijn gesneden' (Matth. 19:12) en het leven van Johannes en Elia in de woestijn.

Wij erkennen de *Geloofsbelijdenis van Athanasius* als één van onze drie katholieke belijdenissen, maar diezelfde Athanasius schreef ook een *Leven van Antonius*, dat een lofrede is op het monastieke leven. Ook Augustinus stond in deze traditie: Hij is monnik geworden en schreef een *Kloosterregel*, die nog altijd in gebruik is in sommige kloosters.

De kerstening van Europa is vooral door middel van monniken verwerkelijk. Zonder hen waren we nog steeds Germanen. In de Middeleeuwen vormde zich een indrukwekkende christelijke cultuur.

Ook na de neergang daarvan bleef Luther monniken als Bernardus van Clairvaux hoog achten en vele Nadere Reformatoren grepen terug op de monastieke mystici uit de Middeleeuwen.

Misschien wordt het op grond van dit alles tijd voor een protestantse herwaardering van de monastieke wereld. Waarom zijn er eigenlijk (op enkele Diaconessehuizen na) geen protestantse kloosters? Hoe heilzaam is het kloosterideaal voor ons te midden van alle hectiek. Laten wij een monnik in de wereld zijn!